

HELICOPTERVIEW nr. 7

De arbeidsverhoudingen in de publieke sector van bovenaf gezien

Aflevering 15 mei 2012

Prof.mr. Roel Bekker

1. De cao's

De cao-onderhandelingen in de collectieve sector die toch al moeizaam verliepen, zijn door het Lenteakkoord nog weer extra getroffen. In het akkoord wordt gemikt op een 0-groei voor ambtenaren. Om welke ambtenaren het precies gaat, is nog niet helemaal duidelijk. De zorg wordt uitgesloten, maar dat zijn geen ambtenaren. Dus het zal gaan om de ongeveer 800.000 à 1.000.000 werkers bij de overheden en daar dicht tegen aan liggende organisaties. Een groot deel daarvan, circa 150.000, werkt bij de gemeenten. De onderhandelingsdelegatie van de VNG had echter kort voor het Lenteakkoord overeenstemming weten te bereiken met de bonden over een nieuwe cao. De minister van Binnenlandse Zaken deed dan ook ijlings een beroep op de gemeenten en de bonden om af te zien van de afgesproken loonsverhoging. De VNG is daar tot teleurstelling van het kabinet niet op ingegaan, wat ook wel in de rede lag wilde men zijn geloofwaardigheid niet verliezen. Wel kwam in gemeentelijke kring de gedachte op om in 2013 dan te mikken op loonsverlaging, wat onmiddellijk weer tot een reactie leidde. Opmerkelijk genoeg stonden daar de PvdA-wethouder Van der Burg ('min 1%') en de PvdA-burgemeester Rehwinkel ('niet de bedoeling') ineens tegenover elkaar. De VNG kondigde aan dat het in 2013 wat haar betreft tenminste zou gaan om bevrozing. Daar toonde de minister zich 'opgetogen' over, wat vervolgens de VNG weer wat voorbarig vond. Kortom: het piept en kraakt in de publieke sector. Het ligt niet in de rede dat voor het rijks personeel en de politie in 2012 veel ruimte zal worden geschapen. Dus het gemeentepersoneel is spekkoper, maar dat is in 2013 weer voorbij. Het onderwijs en de welzijnssector kunnen nog alle kanten op, maar men is in het Lenteakkoord niet uitgezonderd, zoals wel het geval is voor de zorg.

Is de salarisverhoging van het gemeentepersoneel erg? Ja en nee. Loonmatiging in de collectieve sector wordt nooit gezien als een hard structureel besparingselement. Dus in die zin maakt het niet zoveel uit. Maar een lager niveau van de salarissen heeft wel direct budgettair effect. Als het niet via de 0-lijn gaat, zal het via het budget (bv. de uitkeringen uit het Gemeentefonds) verlopen. Een hoger salarisniveau zal dan leiden tot minder arbeidsplaatsen. Aan de andere kant: het wordt wel een beetje een rommeltje als het gaat om de arbeidsvoorwaarden. Zoals de politie (die zich al had neergelegd bij een 0-groei) al liet zien, zullen de andere sectoren op hetzelfde inzetten als bij de gemeenten. Er wreekt zich nu dat indertijd bij de vorming van het sectorenmodel de centrale sturing en coördinatie op een wel heel laag pitje zijn gezet. In die zin krijgt de minister van BZK een koekje van eigen deeg. Ook in meer algemene zin breekt nu op dat in de politieke discussie over het arbeidsvoorwaardenbeleid men vooral zich geconcentreerd heeft op de maximering van de salarissen en niet op zaken als arbeidsmarktbeleid, arbeidsproductiviteit en ander structurele onderwerpen. De minister zal als het zo doorgaat over enige tijd weer in beeld komen om de scheefgroei in de collectieve sector te repareren, zoals indertijd (2000) ook is gebeurd met de door toenmalige minister de Vries ingestelde werkgroep-Van Rijn. Het rapport-van Rijn is indertijd

bejubeld maar vervolgens weer heel selectief uitgevoerd: alleen de loonsverhogingen werden gretig geaccepteerd maar de structurele voorstellen werden niet of nauwelijks overgenomen. Het zou toch de moeite waard zijn als er weer ruimte zou zijn voor een structurele visie op de arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden collectieve sector. Wie weet zal de herinnering aan de huidige frustraties daar een goede voedingsbodem voor kunnen leveren.

2. De omvang van de overheid.

In Heliview nr. 5 van 28 maart 2012 ben ik ingegaan op de toen nog onbekende cijfers over de omvang van de (Rijks-)overheid, met als voorspelling dat die per ultimo 2011 kleiner zou zijn geworden, dat de taakstelling ook moeiteloos zou blijken te zijn gehaald, maar dat dat vooral zou komen door afslanking in de uitvoering. Bij brief van 10 mei 2012 heeft de minister de jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2011 naar de Kamer gezonden en die bevestigt dat. Ik had geen voorkennis maar je zag het aankomen. Het is een mooi en gedegen overzicht van de bedrijfsvoering en de vele acties die er lopen om die te verbeteren. Je raakt onder de indruk van de vele fronten waar sprake is van grote veranderingen. Als het gaat om de cijfers over de omvang van het rijk, dan rijzen niettemin toch wat vragen. De minister wijst er op dat per ultimo 2011 de afslankingstaakstelling van het programma VRD ruimschoots is gehaald, en bovendien dat bij de externe inhuur sprake is van een evenredige afslanking. Wat de aantallen betreft stelt zij dat er zelfs 5500 fte's meer zijn afgeslankt dan in het programma VRD was voorzien. Er waren, aldus de brief, op de peildatum 149.138 fte's en dat zijn er nu 138.522. Als de intensiveringen worden meegerekend, hadden dat er 144.077 mogen zijn, dus het rijk is echt een stuk kleiner geworden. Voor een deel wordt dit gecompenseerd door een groei bij de politie (voor het rijksdeel daarin gaat het om een groei van 239 fte's) en bij de ondersteuning van OM en rechterlijke macht (1101 fte's) maar dan nog is de daling indrukwekkend. Waar dat precies in zit, is niet erg duidelijk. De daling heeft zich vooral voorgedaan in 2011 en daarbinnen vooral in de uitvoering, waar in één jaar tijd bijna 5000 fte's minder zijn. Dat lijkt voor een groot deel te zijn gerealiseerd bij de Belastingdienst, UWV en SVB. In het algemeen is het vooral de uitvoering waar afgeslankt wordt, aldus ook de minister in haar begeleidende brief waarin ze er op wijst dat de krimp 'in mindere mate bij inspectie en ondersteuning zit'. Ze verzuimt daarbij te zeggen dat het vooral het beleid is waar de krimp niet of nauwelijks is gerealiseerd. De bedoeling van 2007 was nu juist dat daar met 25% zou worden afgeslankt, maar dat is bij slechts 3% in vijf jaar gebleven. Van 2010 op 2011 is bij het beleid zelfs weer sprake van een groei, dat terwijl toch het aantal bewindslieden is afgenomen. Het ministerie van ELI springt er uit als groeier, en gaat met 160 plaatsen over het toegestane plafond heen, wat dus illustreert dat een fusie niet meteen automatisch tot efficiencywinst leidt. Ook OCW zit ruim boven het toegestane plafond. TNO viel altijd onder OCW en dat gaf OCW altijd wel enige ruimte. Maar TNO lijkt overgegaan te zijn naar ELI, waardoor OCW zijn buffer kwijt is. Door het ontbreken van nadere cijfers en een toelichting is het moeilijk tot een oordeel te komen, maar het overall beeld is wel dat het rijk fors kleiner is geworden behalve in het beleidsdeel. Terzijde: al eerder is gesignaleerd dat deze cijfers afwijken van de cijfers die BZK vorige maand bij de Kerngegevens heeft gepresenteerd (zie Heliview nr.6). Ik heb toen gesteld de hoop te hebben dat met de nieuwe brief alle verschillen in de cijfers zouden worden verklaard, maar dat is dus helaas nog niet het geval.

3. Het rapport-Scheltema over COA/Albayrak

Op 18 april 2012 is het lang verwachte rapport verschenen van de Commissie-Scheltema over het COA en mw. Albayrak. Het is een stevig rapport geworden, met een harde kop boven het persbericht: 'Bestuursstijl algemeen directeur leidde tot sociale onveiligheid COA'. Het persbericht zelf is al wat genuanceerder: 'De wijze waarop de algemeen directeur en de directieraad intern hebben gefunctioneerd heeft een duidelijk negatief effect gehad op de sociale veiligheid binnen het COA'. Het rapport zelf is nog weer wat genuanceerder omdat daarin ook ingegaan wordt op alle elementen die hierbij een rol spelen, overigens in het rapport wel gevolgd door de weer harde stelling dat de 'wijze van optreden van de algemeen directeur niet in de publieke dienst past'.

Het is een gedegen rapport, en dat mag natuurlijk ook wel gelet op de kosten die volgens opgave van het ministerie bijna een miljoen euro bedragen. Toch blijft er bij lezing van het rapport een enigszins onbevredigend gevoel hangen. Dat wordt waarschijnlijk voor een deel veroorzaakt door de discrepantie die er zit in enerzijds het oordeel van de commissie dat het COA een zeer moeilijke opgave uitstekend heeft gerealiseerd, te weten het goed huisvesten van asielzoekers in gemeenten die daar niet om zaten te springen. Dat bovendien met een apparaat dat sterk aan het krimpen was en waar veel werd gereorganiseerd. En anderzijds de constatering dat de algemene leiding, de directieraad en de veelvuldig vertrekkende directeuren, maar ook de Raad van Toezicht, de Ondernemingsraad en zelfs de departementen niet adequaat hebben gefunctioneerd. Dat gevoel van onbehagen wordt nog versterkt doordat het karakter van het rapport niet helemaal duidelijk is. Het is een rapport van een commissie maar niet- zoals een enkele krant schreef- een commissie onder leiding van de heer Scheltema en mevrouw Rijdsijk. Maar een commissie bestaande uit die twee personen. Commissies zijn meestal breder samengesteld, teneinde expertise op een breed terrein in de commissie te verzamelen en ook te garanderen dat er sprake is van evenwichtige oordeelvorming. Dat is hier beperkt gebleven tot slechts twee leden, van uiteraard hoge kwaliteit maar toch ook beperkt in hun ervaring en achtergrond. De commissie heeft een aantal onderzoeken laten uitvoeren, documenten bestudeerd en gesprekken gevoerd, daarbij gesteund door Berenschot dat daarvoor volgens een brief van BZK op een WOB-verzoek een bedrag heeft ontvangen van bijna een half miljoen euro. Dat is een fors bedrag voor een organisatiedoorlichting van een relatief kleine organisatie, zeker als in aanmerking wordt genomen dat die doorlichting ook niet integraal is geweest. Maar los daarvan: niet duidelijk is wat nu het werk was van de commissie en wat het werk van Berenschot. De passage dat Berenschot uitvoering heeft gegeven aan het onderzoek onder aansturing van en in samenwerking met de commissie verheldert dat ook niet. Het is in die zin wel relevant omdat Berenschot geacht wordt te werken conform de gedragsregels van de Orde van Organisatieadviseurs en dus ook in dat opzicht tuchtrechtelijk toetsbaar is, iets dat vanzelfsprekend niet geldt voor de commissieleden die geen professionele organisatieadviseurs zijn. Het was helderder geweest als Berenschot gewoon zoals gebruikelijk een onderzoeksrapport had opgesteld en de commissie daar een commentaar op had gebaseerd.

Kern van het rapport is de anonieme enquête die er is geweest naar het gevoel van het personeel over de leiderschapsstijl bij het COA en de doorwerking op de cultuur binnen het COA. Ook bij lezing van de onderzoeksresultaten van de enquête komt weer een licht gevoel van onbehagen naar boven. De response is hoog geweest, 71 %. En het oordeel is grosso modo negatief als het gaat om de leiding. Dat zie je overigens meer bij dit type onderzoek, ik heb regelmatig SG's en DG's teleurgesteld kennis zien nemen van de uitkomsten van interne enquêtes over hun stijl van leiding geven.

Probleem is natuurlijk ook dat de enquête is gehouden nadat al in de openbaarheid in stellige bewoordingen was verkondigd dat de leiding niet zou deugen en dat er sprake was van een angstcultuur. Dat moet de invulling gekleurd hebben. Getuigenverklaringen worden in het strafrecht om die reden in vergelijkbare situaties nogal eens met een korrel zout genomen. Hier gaat het natuurlijk niet om een getuigenverklaring, maar enige nuance bij de interpretatie is wel op zijn plaats. Tekenend is bijvoorbeeld dat uit de enquête ook blijkt dat men over het algemeen negatief is over het COA als geheel maar wel positief over de eigen afdeling. Maar onmiskenbaar heeft mw. Albayrak met vrij harde hand het COA geleid en daarbij behoorlijk wat mensen tegen zich ingenomen. Ook het verloop van het aantal directeuren wijst er op dat ze ongetwijfeld niet erg gemakkelijk was als het niet naar haar zin liep. Wel valt bij het overzicht van vertrekkende directeuren op dat dat niet gepaard is gegaan met grote vertrekpremies, en dus kennelijk op basis van een redelijke overeenstemming, en bovendien dat de omstandigheden nogal uiteenliepen. Net als ook de zwaarte van de directeuren, je had al directeuren in rang 13 maar ook veel zwaardere. Die categorie wordt in het rapport wel in sterke mate op één hoop gegooid.

De salariskwestie, waar de hele affaire mee is begonnen, is nu wederom uitgebreid onderzocht nadat zowel de rechtbank als het gerechtshof zich daar ook al over hadden gebogen. Vooropgesteld: iemands salaris wordt niet groter als hij of zij daar niet de waarheid over vertelt. Een enkele blik op de salarisadministratie is voldoende om de waarheid te achterhalen. Bovendien: het salaris was een zaak voor de Raad van Toezicht, en wettelijke normen waren (en zijn) er nog niet. Dat er aanleiding was voor verwarring is aannemelijk. De discussie over de Balkenende-norm is wel vaker gepaard gegaan met verwarring. Toen die norm opkwam, is met de leiding van veel ZBO's gesproken over aanpassing van de arbeidsvoorwaarden en bleek dat het allemaal vaak wat lastiger was dan je op het eerste gezicht zou denken. Dat werd nog eens extra ingewikkeld toen ook ineens als nieuwe lijn naar voren kwam dat de dienstauto in het fiscale regime moest worden meegenomen. Het zou een misverstand zijn te denken dat dat allemaal klip en klaar was. Het relaas over de gang van zaken nadat in september 2011 de salariskwestie opkwam illustreert de verwarring: paniek alom, op het departement, bij de Raad van Toezicht en ook bij Albayrak. Terugkijkend moet je concluderen dat een wat rustiger benadering en een degelijk zij het bescheiden onderzoekje toen wonderen had kunnen doen. Dat Albayrak een hoog salaris verdiende, was overigens al lang bekend, zoals de commissie ook aangeeft. In de WOPT-rapportages van de grote ZBO's wordt het salaris keurig vermeld. De commissie heeft wel haar vraagtekens bij het salaris en de verhoging daarvan, maar motiveert die verder alleen maar door verwijzing naar de Balkenende-norm en naar de salarissen van enige andere ZBO's. Die hadden dan wel, aldus de commissie, vaak een meerhoofdige leiding, en - voeg ik er aan toe- ook in ander opzicht is de zwaarte niet helemaal vergelijkbaar. Overigens zijn er natuurlijk wel ZBO's waar nog veel meer wordt verdiend, zoals de NOS (c.q. de publieke omroep) en De Nederlandsche Bank, maar dat terzijde.

De commissie rekent het Albayrak ook zwaar aan dat ze dure dienstauto's had aangeschaft, met wel de erkenning dat er geen normen voor zijn. Maar als het om de Audi A 8 gaat waar ooit sprake van was, dan 'plegen ministers in minder kostbare auto's te rijden'. Dat weet ik nog zo net niet, maar dat is verder ook niet zo belangrijk. Het werd uiteindelijk geen Audi A8 maar een Mercedes uit de E-serie, ook een dure auto maar –en dat is relevanter- wel zeer bedrijfszeker en vooral met een grote restwaarde. Dienstauto's zijn altijd de achilleshiel van autoriteiten. Wat uiteindelijk Albayrak in het rapport de kop kost, is dat men via een detectivebureau heeft weten te achterhalen dat ze die dienstauto ook wel privé heeft gebruikt. En helemaal dat ze achteraf aanvullingen in haar agenda

heeft laten inboeken om dat privégebruik te maskeren. Bovendien, aldus de commissie, hebben die bezoeken niet plaatsgevonden. In haar commentaar op het concept-rapport slaagt Albayrak er niet in dit punt adequaat te weerleggen.

Kortom: een zeer zwaar en buitengewoon kostbaar rapport, waar zeker enige vraagtekens bij gezet kunnen worden maar dat uiteindelijk wel iets naar boven haalt dat Albayrak de kop kost. Albayrak heeft grote verdiensten gehad voor het COA dat onder haar leiding uitstekend heeft gepresteerd, iets waar de Raad van Toezicht ook altijd zeer tevreden over was. Men heeft daarbij voor lief genomen dat ze goed betaald wilde worden, dat ze op een stevige en vaak niet aardige manier leiding gaf en dus ook wel vijanden maakte. Er zal wellicht op een aantal plekken een zucht van verlichting zijn geslaakt toen de incriminerende feiten over haar privégebruik van de dienstauto naar boven kwamen. Dat haalde ineens al haar verdiensten onderuit. Ook ik had (en heb nog steeds) bewondering voor de prestaties van het COA en voor de carrière en optreden van Albayrak, ook in andere verbanden waar ik haar tegenkwam. Wat er ook op haar aan te merken valt, dit gun je niemand die zich zo heeft ingezet. Het is zowel voor het COA en vooral voor haar tragisch dat dit is gebeurd. Een deel valt haar, als ik af ga op het rapport, zelf aan te rekenen, maar een aantal specifieke omstandigheden heeft ook een rol gespeeld. Vijanden te over, en kennelijk geen vrienden. Daar kwam nog bij dat de zaak erg sterk via de publiciteit op de minister werd gespeeld, waarbij de Raad van Toezicht als buffer uit beeld verdween, vooral na de juridisch en bestuurlijk merkwaardige actie om zichzelf op een gegeven moment op non-actief te stellen.

Arbeidsrechtelijk een zeer interessante zaak die nog niet ten einde is. Albayrak zal waarschijnlijk haar ontslag bij de rechter aanvechten en die zal ook alle feiten en omstandigheden weer wegen, zij het geheel onafhankelijk en niet gehinderd door politieke overwegingen. Voor de overheid is het niet te hopen dat telkens een miljoen wordt uitgegeven om organisaties c.q. de leiders daarvan uitgebreid door te lichten. De les die men uit de zaak kan trekken is dat het loont om bij dit soort, door de media (in casu de NOS) aangekaarte rellen de rust te bewaren en geen overhaaste acties te ondernemen. Daadkracht is niet altijd een goede zaak als het gaat om arbeidsverhoudingen. Ook lijkt het van belang stil te staan bij de gevolgen van deze zaak voor de positie van het management, de rol van Raden van Toezicht vis à vis de rol van ministers, de reacties op mediaberichten, de werking van interne signaleringen, kortom voor tal van zaken die op het gebied van de arbeidsverhoudingen een rol spelen.

4. Bureaucratie

Goede managers zijn ook in de publieke sector essentieel voor het goed functioneren van organisaties. Goed management zal ook leiden tot minder bureaucratie, althans minder onnodige bureaucratie. Maar bureaucratie is soms noodzakelijk. Het werken volgens goede procedures, het aanhouden van consistentie in besluitvorming, het goed voorbereiden van projecten, het verantwoorden van het werk dat gedaan is, kan alleen maar plaatsvinden als men de hand houdt aan regels. Vervelend natuurlijk, maar er komen in de publieke sector teveel ongelukken voort uit het veronachtzamen van de basisregels van goed management. Te vaak noemt men bijvoorbeeld een probleem een project, want dan is het –denkt men- geen probleem meer. Terwijl het dan pas begint.

Bij mijn recente doorlichting van het project 'Biometrie op het paspoort' heb ik iets dergelijks ook gesignaleerd: er zat op sommige momenten te weinig bureaucratie in het project waardoor zaken zich verkeerd konden ontwikkelen. Bureaucratie is, net als management, een begrip dat alleen maar

afkeer opwekt en dus ook snel wordt aangegrepen om zich tegen een bepaalde ontwikkeling te verzetten. Maar vaak hebben parafen en verantwoordings- en rapportagelijnen een heel nuttige functie en voorkomen ze ongelukken.

De gangbare opvattingen over management en bureaucratie werden mooi geïllustreerd door uitlatingen van SP-voorman Roemer die in de discussie over de bezuinigingen stelde dat er 'miljarden euro's zijn te bezuinigen door te snijden in bureaucratie in de zorg en in het onderwijs'. Miljarden! Dat klinkt mooi natuurlijk en zal ieders instemming hebben. En hebben wij dat niet al veel vaker gehoord, van links tot rechts? Maar als IPSE gelijk heeft dat in het Voortgezet Onderwijs slechts 6 % van de kosten aan management opgaat, en als de stelling klopt dat management en bureaucratie één pot nat is, en als we dit mogen extrapoleren naar de hele publieke sector, dan zitten die miljarden er echt niet in. Zelfs niet als we alle managers afschaffen. Het zou toch een stap voorwaarts zijn als politici bij dit soort bezuinigingssuggesties wat concreter zouden worden.

5. Arbeidsproductiviteit

Een mooie maand, als het om arbeidsproductiviteit gaat. Het onderwerp komt steeds meer op de agenda, en er verschijnen meer en meer zinvolle rapporten. Heel opvallend was het bericht over twee onderzoeksrapporten van het programma Politie en Wetenschap van de Politieacademie, uitgevoerd door het bureau AEF. De website van de politiebond ANPV vat het in een kop duidelijk samen: 'Politie groeit met de helft maar vangt nauwelijks meer boeven'. Sinds 1994 is de politie gegroeid van 38.650 naar 55.599 formatieplaatsen, maar het leeuwendeel van die agenten is op een bureaufunctie terecht gekomen. Alleen al het bericht op de website en de bespreking in een uitzending van KRO Brandpunt doen de haren ten berge rijzen over deze ontwikkeling van de productiviteit. Maar om de een of andere reden leidt dat nog niet tot bijvoorbeeld de actie om die uitbreiding nu eerst maar eens even een tijd stil te zetten en daadwerkelijke maatregelen ter verbetering te nemen.

Beter nieuws is het Onderwijsverslag 2010-2011 van de Inspectie Onderwijs waaruit blijkt dat het aantal zwakke en zeer zwakke scholen is teruggelopen. Hoewel: slechts met 1 à 2 %. Waar we al niet tevreden mee moeten zijn!

Het instituut IPSE heeft in de serie IPSE Studies weer een waardevol rapport uitgebracht, nu over productiviteitstrends in de sector verpleging, verzorging en thuiszorg. Het blijkt dat het voor de productiviteit niet veel uitgemaakt heeft welke wijze van financiering men hanteerde, de vroegere instellingsfinanciering of de huidige functiefinanciering. Wel heeft het kwaliteitsbeleid een negatieve invloed gehad op de productiviteit. Maar dat kun je ook positiever zeggen: de groei van het budget is gaan zitten in verbetering van de kwaliteit en niet in vergroting van het volume. IPSE oordeelt tamelijk negatief over de mogelijkheden tot productiviteitsverbetering in deze sector.

Laatste rapport: het rapport van het SCP 'Countries compared on public performance'. Een geweldig interessant rapport, een herhaling van het onderzoek dat in 2004 is uitgevoerd. Zo goed en zo kwaad als het gaat wordt de performance van 24 EU-landen onderling vergeleken. Er is veel op af te dingen, de vergelijkingen kraken zo nu en dan aan alle kanten, maar het levert een geweldige hoeveelheid stof voor discussie op. Soms zijn bevindingen heel herkenbaar, als het bijvoorbeeld gaat om het prestatievermogen van onze politie in vergelijking met het buitenland (hoewel bij ons merkwaardig genoeg ondanks de tegenvallende prestaties in vergelijking met het buitenland het vertrouwen in de

politie en justitie relatief hoog is). Een andere keer roepen de conclusies veel meer vragen op. Zorg, milieu en sociale veiligheid zijn onze zwakke plekken, goed doen we het in cultuur, openbaar bestuur, onderwijs en sociale zekerheid. De vraag die op tafel ligt is natuurlijk wat we kunnen leren van andere landen, en daar helpt het rapport enorm bij. De tweede vraag is natuurlijk: hoe goed zijn we in vergelijking met het buitenland? Het SCP heeft er van af gezien een ranglijst te maken, dat kan ook bijna niet. Nederland doet het goed, maar niet fantastisch. We moeten de Scandinavische landen en Japan en Zwitserland voor laten gaan, maar zitten wel bij de top-7. Het rapport verdient veel aandacht, die het merkwaardig genoeg in de pers nauwelijks gehad heeft en ook niet geleid heeft tot politieke beroering. Daarvoor is het te fundamenteel waarschijnlijk, bij ons wordt beleid vooral gemaakt aan de hand van incidenten. De vraag dringt zich in dit verband op of de € 1 mln. die besteed is aan het rapport-Albayrak niet beter gestopt had kunnen worden in kennisvermeerdering op het gebied van de collectieve sector. Instituten als IPSE en het SCP zouden daar veel waardevols voor hebben kunnen doen.

6. En verder....

-In Duitsland is voor de publieke sector op centraal niveau overeenstemming bereikt over een loonstijging van 6,3% in twee jaar. De vlag ging uit bij de overheidsvakbond Verdi. Maar niet bij de Länder die het gevoel hebben dat de federale regering om politieke redenen hier royaal is geweest maar dat budgettair afwentelt op decentraal niveau.

-Gaat overste Karremans vervolgd worden? De kranten berichtten dat het advies van de reflectiekamer aan het OM positief is. Ook uit het oogpunt van arbeidsverhoudingen zeer interessant. Het is wel vaker voorgekomen dat een ambtenaar werd vervolgd als hij in functie een strafrechtelijk laakbare handeling had gepleegd. Maar om dat ook te doen bij een militair die onder de VN-vlag een missie uitvoert, is weer nieuw.

-De voorzitter van VNO NCW vindt dat het landsbestuur niet meer in handen is van de elite. 'The best and the brightest' lenen zich niet meer voor de bestuursfuncties, het is de subtop die op het pluche zit. De politiek heeft er van links tot rechts direct afstand van genomen. Maar dat wil natuurlijk nog niet zeggen dat het geen probleem is. Het zou de moeite waard zijn dit eens nader te onderzoeken, en te kijken of hier ook geen lessen zijn te trekken uit het regulier personeelsbeleid. Hoe zit het met de werving en selectie van politici, is verzekerd dat we goede mensen aantrekken en kunnen ze een goede carrière maken?

-Het wetsontwerp normalisatie ambtenarenstatus: wordt het controversieel verklaard of niet? Er lijkt geen aanleiding voor, de eerste termijn is achter de rug en er tekende zich een duidelijke meerderheid af. Maar gelet op de spelregels is het niet uitgesloten dat het toch niet meer behandeld wordt in deze kamerperiode, want de SP zal het als controversieel bestempelen en de PvdA zal daarbij niet achterblijven. En daarmee is de kans groot dat het van uitstel afstel wordt, de zoveelste poging die dan mislukt. We zullen zien. Complicatie is nog dat in het Lenteakkoord het voornemen vervat is om de ontslagprocedure in algemene zin te versoepelen. Als het wetsontwerp niet wordt afgerond, zou dat leiden tot vergroting van het verschil tussen het ambtenarenrecht en het normale arbeidsrecht.